

*dr inż. Łukasz Satoła*¹

Instytut Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami
Zakład Ekonomiki i Finansów Przedsiębiorstw
Uniwersytet Rolniczy w Krakowie

Spoleczna percepcja inwestycji komunalnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych

WSTĘP

Integracja ze strukturami Unii Europejskiej była jednym z ważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski oddziałując na wiele wymiarów społeczno-gospodarczego życia kraju. Korzystanie z funduszy strukturalnych stało się jednym z najistotniejszych aspektów tego procesu wywierając wpływ na funkcjonowanie sfery realnej gospodarki (przedsiębiorstw) oraz innych podmiotów mogących ubiegać się o wsparcie finansowe (w tym głównie jednostek samorządu terytorialnego).

Wkład środków finansowych pozyskiwanych z funduszy strukturalnych w prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego inwestycje infrastrukturalne jest znaczący i, jak wskazują wyniki badań, może nawet przekraczać 50% ogólnej wartości wydatków inwestycyjnych [Standar, Bartkowiak-Bakun, 2015]. Oznacza to, że duża część przedsięwzięć w ogóle nie byłaby zrealizowana lub ich zakres uległby znacznemu ograniczeniu w sytuacji, gdy samorzady musiałyby je sfinansować ze środków własnych. Duże znaczenie funduszy UE w realizacji inwestycji komunalnych nie może zatem pozostawać poza sferą oceny przez mieszkańców.

Na poziomie lokalnym samorząd gminny decydując o kierunkach działania powinien uwzględniać potrzeby wspólnoty samorządowej [Harańczyk, 2010]. Uzyskanie konsensusu społeczności lokalnej stanowi jeden z najistotniejszych warunków zastosowania instrumentów interwencjonizmu lokalnego. Z jednej strony umożliwia to pozyskanie akceptacji dla wdrażanych przedsięwzięć, a z drugiej uzyskanie opinii na temat skuteczności podejmowanych przez samorząd działań [Kogut-Jaworska, 2008].

---

¹ Adres korespondencyjny: Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Instytut Ekonomiki i Zarządzania Przedsiębiorstwami, Al. Mickiewicza 21, 31-120 Kraków, tel. +48 12 662-43-71; e-mail: lukasz.satola@ur.krakow.pl

Celem artykułu jest próba przedstawienia opinii przedstawicieli lokalnych społeczności na temat postrzegania przez nich wykorzystania oraz efektów zastosowania funduszy strukturalnych w jednostkach samorządu terytorialnego. Materiał empiryczny do analiz stanowiły wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w 24 gminach z obszaru województw: lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego. W skład grupy badawczej wchodziło 6 gmin miejskich, 7 miejsko-wiejskich oraz 11 wiejskich. Respondentami były osoby o ugruntowanej pozycji w lokalnym środowisku potrafiące obiektywnie ocenić funkcjonowanie władz samorządowych. Po weryfikacji otrzymanych odpowiedzi do badań zakwalifikowano 186 kwestionariuszy.

W wymiarze teoretycznym podstawę badań stanowiła problematyka ekonomii sektora publicznego. Do oceny uzyskanych wyników użyto metod statystyki opisowej (wskaźniki struktury, miary rozproszenia). W celu oceny potencjalnych związków pomiędzy cechami respondentów a udzielanymi odpowiedziami wykorzystano tabele wielodzienne oraz test niezależności chi-kwadrat.

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^k \frac{(O_j - E_j)^2}{E_j} \quad (1)$$

gdzie:

O_j – liczebność obserwowana dla danej grupy,

E_j – liczebność oczekiwana dla danej grupy.

OCENA EFEKTÓW REALIZACJI INWESTYCJI PUBLICZNYCH

Ocena efektów inwestycji prowadzonych z funduszy publicznych jest przedsięwzięciem złożonym, w którym konieczne jest ujęcie kosztów oraz korzyści w wielu wymiarach. Analizę utrudnia dodatkowo w tym przypadku fakt, iż wiele efektów realizacji inwestycji infrastrukturalnych ma z reguły długofalowy charakter, a czasem do ich ujawnienia dochodzi po upływie stosunkowo długiego odcinka czasu od formalnego zakończenia projektu.

Ważną rolą rozwoju infrastruktury jest tworzenie tzw. efektów zewnętrznych, które ujawniają się w postaci korzyści (lub kosztów) dla prowadzenia działalności podmiotów gospodarczych oraz życia ludności. Efekty zewnętrzne mogą mieć charakter popytowy lub podażowy. Efekty popytowe ujawniają się pod postacią wzrostu konsumpcji oraz inwestycji na danym obszarze w rezultacie zwiększonego zainteresowania daną infrastrukturą, a w konsekwencji wzrostu liczby funkcjonujących tam podmiotów gospodarczych oraz gospodarstw domowych. Efekty podażowe przy rozbudowie infrastruktury oznaczają natomiast poprawę

efektywności produkcji uzyskiwaną wskutek wzrostu oraz poprawy produktywności kapitału.

W literaturze przedmiotu istnieje wiele kryteriów oceny uzyskiwanych efektów inwestycji infrastrukturalnych [por. Kamińska, 2000]. W kontekście treści poruszanych w artykule istotne są efekty niewymierne, wśród których wyróżnia się [Kozłowski, 2012]:

- zaspokojenie potrzeb ludności,
- poprawę technicznych warunków systemów komunikacji,
- podniesienie jakości wód i zmniejszenie zagrożeń dla środowiska,
- ochronę walorów systemów ekologicznych.

Zgodnie ze znanym w literaturze ekonomicznej teorematem Oates'a [1972] zdecentralizowane dostarczanie lokalnie konsumowanych dóbr publicznych jest bardziej efektywne w porównaniu ze scentralizowanym podejmowaniem decyzji w tym zakresie. Wzrost efektywności alokacyjnej dóbr publicznych wynika w tym przypadku z lepszego rozpoznania potrzeb przez władze lokalne. Znajdujące się najbliżej obywatela władze jednostek samorządu terytorialnego mają największe możliwości właściwego odzwierciedlenia preferencji lokalnych potrzeb w podejmowanych działaniach, w tym również inwestycyjnych. Są również kluczowym ogniwem pośredniczącym w procesie alokacji funduszy europejskich do obszarów w największym stopniu wymagających wsparcia publicznego [Jouen i in., 2010].

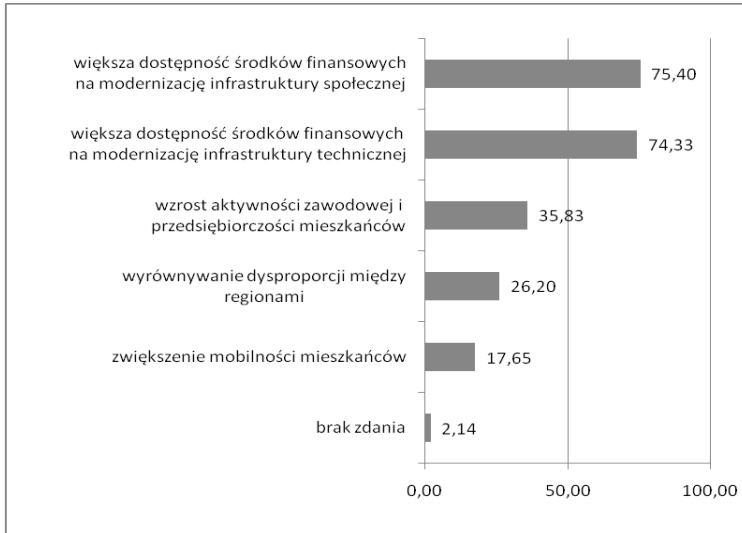
Centralną osią zainteresowania ekonomii sektora publicznego jest dokonywanie wyborów publicznych. Decyzje odnośnie do takich wyborów podejmowane są zbiorowo w wyniku analizy kosztów i korzyści określonych rozwiązań dokonywanych przez zorganizowane grupy społeczne [por. Stiglitz, 2004]. Oceny formułowane wobec przedsięwzięć inwestycyjnych prowadzonych z funduszy publicznych (a do takich zalicza się fundusze strukturalne UE) mają zatem znaczenie dla dokonywanych w sektorze publicznym wyborów.

WYNIKI BADAŃ

Społeczna percepcja działań władz publicznych, w tym samorządowych uzależniona jest od wielu czynników, które można zaliczyć zarówno do cech opisujących mieszkańców (respondentów), jak i konkretne działania podmiotów, które podlegają ocenie [por. Grzebyk, 2010]. Podejmowanie inwestycji komunalnych oraz współfinansowanie ich funduszami strukturalnymi UE należy do istotnych i aktualnych problemów funkcjonowania JST, które budzą społeczne zainteresowanie, głównie ze względu na oczekiwanie poprawy jakości życia w rezultacie ich przeprowadzenia.

Integracja Polski ze strukturami Unii Europejskiej przyniosła wiele zmian w różnych aspektach rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Wśród korzyści ankietowani najczęściej wymieniali zwiększoną dostępność środków finansowych na modernizację infrastruktury społecznej (szkoły, domy kultury, biblioteki, sale

gimnastyczne, boiska sportowe itp.) (wykres 1). Nieznacznie mniej osób wymieniło wzrost dostępności środków finansowych na modernizację infrastruktury technicznej (drogi, wodociągi, oczyszczalnie ścieków itp.).

Wykres 1. Społeczna ocena korzyści wynikających z integracji Polski ze strukturami UE (%)

Źródło: opracowanie własne.

Postrzeżenie korzyści z integracji europejskiej przez pryzmat zwiększonych możliwości realizacji inwestycji infrastrukturalnych w zdecydowanie największym stopniu determinowało społeczną ocenę tego procesu [por. Zawora, 2012, s. 144]. Warto zaznaczyć, że duże oczekiwania społeczne w tym zakresie spotykają się z ograniczonymi możliwościami ich realizacji ze strony podmiotów publicznych powodowanymi między innymi ograniczeniami budżetowymi.

Wzrost aktywności zawodowej i lokalnej przedsiębiorczości był traktowany jako korzyść płynąca z integracji z UE tylko przez ok. 36% respondentów, natomiast zwiększenie mobilności ludności (często kojarzone z emigracją zarobkową) jedynie przez niespełna 18%. Widoczna w opinii publicznej jest zatem duża presja na poprawę warunków życia wynikająca z dużych zapóźnień infrastrukturalnych i oczekiwania związane w tym aspekcie z instrumentami polityki regionalnej UE. Wyraźnie zaznaczyła się bowiem przewaga wypowiedzi odnośnie do rozbudowy obiektów infrastrukturalnych nad tymi, które świadczyłyby o konieczności większego wsparcia przedsiębiorczości czy pomocy wprost adresowanej do podmiotów gospodarczych.

Aby zweryfikować opinie respondentów odnośnie do kierunku i zakresu wpływu zastosowanych środków finansowych pochodzących z funduszy europejskich zapytano ich o ocenę zrealizowanych inwestycji dla tworzenia warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców (tabela 1).

Tabela 1. Zróżnicowanie opinii respondentów na temat wpływu funduszy Unii Europejskiej na wybrane aspekty rozwoju lokalnego

Deklaracje odnośnie do wpływu funduszy UE	Częstotliwość korzystania respondenta z obiektów dofinansowanych z funduszy UE				Ogółem
	bardzo często	często	rzadko	nie korzysta	
Inwestycje w większym stopniu poprawiły jakość życia mieszkańców niż stworzyły warunki dla trwałego rozwoju gospodarczego	2	21	29	3	55
Inwestycje w większym stopniu stworzyły warunki dla trwałego rozwoju gospodarczego niż poprawiły jakość życia mieszkańców	3	10	14	9	36
Inwestycje w takim samym stopniu sprzyjały rozwojowi gospodarczemu, jak poprawie jakości życia mieszkańców	4	20	25	5	54
Brak zdania	2	12	16	11	41
Razem	11	63	84	28	186

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci nie byli jednomyślni w ocenie zakresu wpływu inwestycji współfinansowanych z funduszy UE. Niemal równoliczne były opinie świadczące o tym, że przedsięwzięcia te w większym stopniu poprawiły jakość życia mieszkańców niż stworzyły warunki dla trwałego rozwoju gospodarczego, co zdania sugerujące osiągnięcie równowagi w tym zakresie. Wyraźnie mniej było jednak wypowiedzi, które sugerowałyby, iż fundusze UE zostały spożytkowane na inwestycje tworzące głównie warunki do trwałego rozwoju ekonomicznego (w tym rozwoju podmiotów gospodarczych), a w mniejszym stopniu sprzyjające wzrostowi jakości życia mieszkańców. Jakkolwiek dokonana ocena nie jest jednoznaczna, tym niemniej zauważalna jest przewaga opinii traktujących, że fundusze europejskie zostały wykorzystane w większym stopniu na przedsięwzięcia służące poprawie warunków życia ludności, niż w celu promowania przedsięwzięć sprzyjających trwałemu rozwojowi gospodarczemu.

Jednym z kluczowych celów funkcjonowania polityki regionalnej UE (a w konsekwencji funduszy strukturalnych) jest dążenie do poprawy spójności społeczno-ekonomicznej regionów Wspólnoty, głównie poprzez promowanie projektów służących trwałemu rozwojowi. Przekonanie to, jak się okazuje, pozostaje czasem jedynie w sferze deklaracji, a perspektywiczne myślenie jednak przegrywa w konkurencji z bieżącymi problemami społeczności lokalnych i regionalnych

wykazujących większe zainteresowanie poprawą standardu życia. Władze lokalne odczytując w ten sposób potrzeby społeczne były skłonne w większym stopniu decydować się na inwestycje odzwierciedlające bieżące oczekiwania mieszkańców aniżeli wdrażać projekty, których pozytywne efekty byłyby widoczne dopiero po pewnym okresie. Nie bez znaczenia dla takiego sposobu działania pozostaje również klientelistyczna postawa przedstawicieli władz lokalnych wynikająca z teorii cyklu wyborczego [por. L.G. Veiga, F.J. Veiga, 2007].

Pogląd o większym znaczeniu absorpcji funduszy UE dla tworzenia warunków do trwałego rozwoju gospodarczego niż jedynie poprawy warunków życia okazał się być jedynie pewnym stanem pożądanym pozostającym w sferze postulatów [por. Geodecki i in., 2012]. W pewnym stopniu potwierdzają to również wyniki badań, gdzie relatywnie najwięcej takich odpowiedzi zadeklarowały osoby, które nie korzystają z wybudowanych przy wsparciu finansowym UE obiektów. Respondenci korzystający często z efektów inwestycji wykazywali w tym względzie daleko większy sceptycyzm.

W celu zweryfikowania potencjalnych związków, jakie mogą występować pomiędzy wybranymi charakterystykami respondentów a udzielanymi przez nich odpowiedziami zastosowano test niezależności chi-kwadrat. Jest to technika statystyczna relatywnie często stosowana przy analizie zależności zmiennych o charakterze jakościowym [Matysik-Pejas, Wojewodzik, 2009].

Przeprowadzona przy zastosowaniu testu niezależności chi-kwadrat weryfikacja wykazała istnienie zależności pomiędzy częstotliwością korzystania z obiektów powstałych lub zmodernizowanych z funduszy strukturalnych a oceną zakresu oddziaływania wykorzystanych środków finansowych na poszczególne sfery funkcjonowania społeczności lokalnych (wartość testu $\chi^2 = 17,2050$, $\alpha = 0,05$, $df = 9$, $p = 0,0456$). Mając na uwadze wcześniej przedstawione wyniki należy wskazać, że mieszkańcy częściej korzystający z infrastruktury komunalnej współfinansowanej z funduszy UE w mniejszym stopniu podzielają pogląd o istotnym wpływie zrealizowanych inwestycji na trwały rozwój gospodarczy gminy. Częściej są oni natomiast skłonni twierdzić, że inwestycje te w bardziej znaczącym stopniu przyczyniły się do poprawy standardu życia ludności.

Również bardziej szczegółowa analiza dokonana przy zastosowaniu klasyfikacji według typu gminy potwierdziła, że poprawa jakości życia to główny efekt realizacji przez samorządy inwestycji współfinansowanych z budżetu UE. W grupie gmin miejskich oraz miejsko-wiejskich zdecydowanie więcej respondentów podzielało opinię o kluczowym znaczeniu aspektu wzrostu standardu życia w rezultacie wdrażania na ich terenie instrumentarium wsparcia polityki regionalnej UE. Nieco inaczej ukształtował się rozkład odpowiedzi w gminach wiejskich, gdzie zaznaczyła się nieznaczna przewaga opinii o większym wpływie zrealizowanych inwestycji na rozwój gospodarczy niż jedynie na poprawę warunków życia mieszkańców. Należy to tłumaczyć faktem, że obszary wiejskie historycznie wykazywały niższy poziom rozwoju ekonomicznego, a pojawienie się możliwo-

ści dofinansowania przedsięwzięć ze środków UE znacząco wpłynęło na procesy rozwojowe zachodzące na ich terytorium.

Główną przeszkodę w dotychczasowym ich rozwoju stanowił brak kapitału na inwestycje sektora prywatnego oraz niewystarczająca ilość funduszy w budżetach samorządów na sfinansowanie koniecznych inwestycji ułatwiających prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na tym terenie. Luka infrastrukturalna na obszarach wiejskich była zdecydowanie większa niż w miastach, co w konsekwencji przez długi okres hamowało rozwój innej niż rolnictwo aktywności gospodarczej na tym terytorium. Dostęp do funduszy strukturalnych znacząco zmienił tę sytuację i wpłynął na tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich. Na terenie miast, gdzie poziom rozwoju ekonomicznego był odpowiednio wyższy, społeczność lokalna większą wagę przywiązuje do standardu życia, a środki z funduszy strukturalnych skłonna jest w większym stopniu przeznaczać na jego poprawę. Uwidacznia się w ten sposób odmienna skala preferencji potrzeb lokalnych względem świadczonych usług publicznych.

Interesujące wyniki przyniosła analiza odpowiedzi na temat wpływu funduszy strukturalnych ze względu na ocenę ich wykorzystania przez gminy respondentów (tabela 2). Obliczona wartość testu niezależności chi-kwadrat wskazuje na istnienie stochastycznej zależności pomiędzy skalą korzystania przez gminy z funduszy zewnętrznych a kierunkiem oraz zakresem ich oddziaływania (wartość testu $\chi^2 = 20,0635$, $\alpha = 0,05$, $df = 6$, $p = 0,0269$).

Tabela 2. Percepcja wpływu funduszy UE ze względu na ocenę skuteczności ich absorpcji

Deklaracje odnośnie do wpływu funduszy UE	Ocena wykorzystania funduszy UE			Ogółem
	mniej niż sąsiednia gmina	więcej niż sąsiednia gmina	podobnie, jak gminy sąsiednie	
Inwestycje w większym stopniu poprawiły jakość życia mieszkańców niż stworzyły warunki dla trwałego rozwoju gospodarczego	10	10	35	55
Inwestycje w większym stopniu stworzyły warunki dla trwałego rozwoju gospodarczego niż poprawiły jakość życia mieszkańców	5	13	18	36
Inwestycje w takim samym stopniu sprzyjały rozwojowi gospodarczemu, jak poprawie jakości życia mieszkańców	2	16	36	54
Brak zdania	13	4	24	41
Razem	30	43	113	186

Źródło: opracowanie własne.

Zakres wpływu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej był zróżnicowany ze względu na ocenę relatywnej wielkości środków pozyskanych przez gminę. W jednostkach, gdzie pozyskano mniej funduszy niż w gminach sąsiednich, dominował pogląd o zdecydowanie prospołecznym niż prorozwojowym wpływie dotowanych inwestycji. Wśród jednostek bardziej skutecznych w wykorzystaniu funduszy opinie nie były już tak jednoznaczne, przy czym wyraźnie zwiększył się udział osób dostrzegających pozytywne znaczenie zrealizowanych przy współfinansowaniu z budżetu UE przedsięwzięć dla rozwoju gospodarczego. Na tej podstawie można wnioskować, że samorządy, które zdołały wykorzystać niewiele funduszy UE, uzyskane pieniądze przeznaczały głównie na poprawę warunków życia ludności. Znaczący wpływ uzyskanych z programów pomocowych UE środków finansowych zaznaczył się natomiast dopiero wśród gmin najbardziej efektywnych zdaniem respondentów w ich wykorzystywaniu. Wskazuje to na istnienie pewnego punktu krytycznego, po przekroczeniu którego oddziaływanie funduszy pomocowych zaczyna być widoczne w gospodarce lokalnej, a nie jedynie w sferze warunków życia ludności.

PODSUMOWANIE

Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej stało się w ostatnim okresie nie tylko ważną i poszukiwaną umiejętnością, lecz w wielu przypadkach decyduje o konkurencyjności, w tym również jednostek samorządu terytorialnego. W warunkach ograniczonej alokacji dostępnych środków finansowych gminy konkurują pomiędzy sobą o ich pozyskanie. Skuteczne aplikowanie o fundusze strukturalne to zaledwie część procesu efektywnej ich absorpcji oraz wykorzystania dla animowania procesu rozwoju lokalnego. Samo zastosowanie funduszy UE na danym terytorium nie spowoduje zdynamizowania rozwoju, jeśli wsparcie zostanie nieodpowiednio ukierunkowane i nie wywoła pożądanych zmian w strukturze gospodarki lokalnej. Wsparcie zewnętrzne powinno stanowić impuls rozwojowy do akceleracji wewnętrznych zasobów regionu, a nie być jedynie prostą receptą na niedobór środków własnych.

Powodzenie lokalnych inicjatyw rozwojowych, w tym szczególnie wspieranych funduszami zewnętrznymi, uzależnione jest od właściwego „odczytania” potrzeb lokalnych i uzyskania konsensusu z opinią publiczną. Uwzględnienie przez władze lokalnej preferencji potrzeb jest bowiem jednym z istotnych elementów teorii wyboru publicznego.

Korzyści z integracji europejskiej w ocenie przedstawicieli społeczności lokalnych koncentrowały się w głównej mierze wokół zwiększenia dostępności środków finansowych przeznaczonych na rozbudowę obiektów infrastruktury technicznej oraz społecznej. Rzadziej jako korzyść traktowano wzrost poziomu przedsiębiorczości i aktywności zawodowej mieszkańców. Ocena zakresu oddzia-

ływania funduszy pozyskanych przez gminy nie była jednoznaczna. Uzyskane wyniki pozwalają jednak stwierdzić, że więcej respondentów dostrzegło ich pozytywny wpływ na wzrost poziomu życia ludności niż na tworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego.

Ocena zakresu wpływu funduszy strukturalnych na poszczególne sfery funkcjonowania gmin różniła się zarówno ze względu na częstotliwość korzystania przez mieszkańców z obiektów powstałych z funduszy UE, jak i ze względu na ich ocenę wykorzystania dofinansowania przez zamieszkiwaną gminę w stosunku do gmin sąsiednich. Dostrzeżono, że w pierwszej kolejności realizowane były inwestycje sprzyjające poprawie standardu życia mieszkańców, natomiast kwestie zapewnienia trwałego rozwoju gospodarczego w rezultacie zastosowania środków polityki regionalnej znalazły się na drugim miejscu w skali preferencji decydentów lokalnych.

BIBLIOGRAFIA

- Geodecki T., Gorzelak G., Górniak J., Hausner J., Mazur S., Szlachta J., Zaleski J., 2012, *Kurs na innowacje. Jak wyprowadzić Polskę z rozwojowego dryfu*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków.
- Grzebyk M., 2012, *Miejsce i znaczenie środków unijnych w zarządzaniu gminą*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, nr 27, red. nauk. M.G. Woźniak, Wydawnictwo UR, Rzeszów, s. 148–163.
- Harańczyk A., 2010, *Samorząd terytorialny: organizacja i gospodarka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków.
- Jouen M., Kolosy K., Pellegrin J.P., Ramsden P., Szegvari P., Chambon N., 2010, *Cohesion Policy Support for Local Development: Best Practice and Future Policy Options*, European Union.
- Kamińska T., 2000, *Makroekonomiczna ocena efektywności inwestycji infrastrukturalnych na przykładzie transportu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Kogut-Jaworska M., 2008, *Instrumenty interwencjonizmu lokalnego w stymulowaniu rozwoju gospodarczego*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa.
- Kozłowski W., 2012, *Zarządzanie gminnymi inwestycjami infrastrukturalnymi*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.
- Matysik-Pejas R., Wojewodziec T., 2009, *Rola kanałów przepływu informacji w marketingu terytorialnym*, „Acta Scientiarum Polonorum Oeconomia”, nr 8(3), s. 77–85.
- Oates W., 1972, *Fiscal federalism*, Harcourt Brace Jovanovich, New York.
- Standar A., Bartkowiak-Bakun N., 2015, *Ocena wkładu Unii Europejskiej w realizację inwestycji w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska. Przykład gmin województwa Wielkopolskiego*, „Journal of Agribusiness and Rural Development”, No. 2(36), s. 303–311, <https://doi.org/10.17306/JARD.2015.32>
- Stiglitz J., 2004, *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Veiga L.G., Veiga F.J., 2007, *Political business cycles at the municipal level*, „Public choice”, No. 131(1–2), s. 45–64, <https://doi.org/10.1007/s11127-006-9104-2>

Zawora J., 2012, *Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej do finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, nr 27, red. nauk. M.G. Woźniak, Wydawnictwo UR, Rzeszów, s. 136–147.

Streszczenie

Integracja z Unią Europejską jako jedno z ważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski wywarła istotny wpływ na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego. Możliwość pozyskania funduszy strukturalnych w znaczącym stopniu zmieniła sposób działania gmin zarówno w sferze działalności bieżącej, jak i prowadzenia inwestycji.

Celem artykułu jest prezentacja opinii przedstawicieli społeczności lokalnych na temat postrzegania przez nich wykorzystania oraz efektów zastosowania funduszy strukturalnych w jednostkach samorządu terytorialnego. Materiał empiryczny do analiz stanowiły wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w 24 gminach z obszaru województw: lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego.

Respondenci dostrzegali różne korzyści z wstąpienia Polski do struktur UE, a wśród najważniejszych wymieniali zwiększenie dostępności środków finansowych na modernizację i rozbudowę obiektów infrastruktury społecznej oraz technicznej. W mniejszym stopniu doceniane były takie aspekty, jak wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców oraz wyrównywanie dysproporcji pomiędzy regionami.

Zdaniem ankietowanych zrealizowane inwestycje w większym stopniu przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców niż do stworzenia warunków do trwałego rozwoju gospodarczego. Formułowane oceny zakresu oddziaływania funduszy UE były podzielone, tym niemniej przeważały traktujące poprawę standardu życia jako główny efekt realizacji inwestycji. Okazało się bowiem, że tego typu inwestycje były realizowane w pierwszej kolejności, jako te, które w największym stopniu odzwierciedlają preferencje wspólnot lokalnych. Dopiero gminy, które zaspokoili te najpilniejsze potrzeby i pozyskały kolejne fundusze przeznaczały je na przedsięwzięcia służące rozwojowi lokalnemu.

Słowa kluczowe: fundusze strukturalne, gmina, inwestycje komunalne

Social perception of municipal investments co-financed by structural funds

Summary

The integration with the European Union as one of the most important events in recent Polish history has had a significant impact on the functioning of local government units. The possibility of obtaining structural funds significantly changed the activities of municipalities in both the current operations and carrying out an investment.

The aim of the article is to present the opinion of the representatives of local communities on the perception of the use and effects of the use of structural funds to local government units. The empirical material for analysis were the results of the surveys carried out in 24 municipalities of the Lubelskie, Małopolskie, Podkarpackie, Śląskie and Świętokrzyskie Regions.

Respondents perceived the various benefits of Polish accession to the EU, and among the most important mentioned increasing the availability of funds for modernization and development of social and technical infrastructure facilities. To a lesser extent, they were valued aspects such as the increase in economic activity of citizens and equalization of disparities between regions.

According to respondents opinions, completed investments contributed to a greater extent to the improvement of quality of life than to create the conditions for sustainable economic development. Assessment of extent of the impact of EU funds were divided, however they prevailed dealing improve the standard of living as the main effect of the investment. It turned out that such investments were realized in the first place, as those that best reflect the preferences of local communities. Only municipalities that met their immediate needs and raised further funds, allocate them to projects for local development.

Keywords: municipality, municipal investments, structural funds

JEL: H72, H43